

Uvod

Razvoj modernih društava postavlja pred nas jedno važno pitanje. Ono se odnosi na činjenicu da se pravom na slobodu automatski podstiče razvoj pluralističkih i otvorenih, sekularnih društava. Takav razvoj sve više podstiče individualizovaniji način života. Pitanje: na koji način se unutar tih pluralističkih društava ipak nalazi minimalan konsenzus o osnovnim vrednostima koji je obavezujući za sve građane? Jer, ako takav konsenzus nedostaje, društvo se sastoji još samo od individua bez ikakvih dogovora koji ih povezuju i preči da se raspadne.

Osnove demokratije su, kao i ljudska i dečja prava, prihvaćene i važe u gotovo svim državama. Ove tekovine pomažu građanima da ostanu u dijalogu jedni s drugima. One su, pored toga, doprinele modernizaciji političkih, ekonomskih i kulturnih sistema širom sveta. Ipak, ni osnove demokratije ni ljudska i dečja prava ne smemo posmatrati kao nešto što se podrazumeva. Svaka generacija mora iznova doprineti njihovom daljem razvoju, mora iznova o njima pregovarati i zalagati se da principi koji proizlaze iz tih osnova i prava i u budućnosti budu poštovani.

Ljudska prava, iz kojih su proistekla dečja prava, imaju dugu tradiciju. Njihove prethodnike i paralele nalazimo u velikim religijama sveta i u mnogim filozofskim pravcima. Moderna ljudska prava formulisana su prvi put u doba prosvetiteljstva i inspirisala su američku i francusku revoluciju. Danas ona kao osnovni zakoni u pisanim i nepisanim ustavima čine temelje modernih demokratija. Ljudska prava su od samog početka bila izuzetno važna za zaštitu slabijih od jačih u društvu. Upravo zbog toga su dečja prava toliko važna: maloletnici pripadaju grupama čiji pravni status je najslabiji pred ekzekutivnom silom.

Sledeći modeli za nastavu pružaju nastavnicima i učenicima mogućnost da zajednički krenu putem doživljene demokratije u školskoj svakodnevici i da neposredno otkrivaju dečja prava.

Napomena:

Predlozi za nastavu potiču iz prerađenog nemačkog izdanja: Gollob, Rolf; Peter Krapf; Wiltrud Weidinger (ur.) (2008): Teaching democracy. A collection of models for democratic citizenship and human rights education. Council of Europe Publishing.